

UPUTSTVO ZA RECIKLAŽU

U okviru trodnevnog programa BCC 2025, Jedriličarski klub Ada, u saradnji sa Mozart Fondacijom kao glavnim partnerom regate, organizuje EKO AKCIJU – čišćenje obale i sakupljanje otpada za reciklažu.

Ovaj priručnik sadrži osnovna uputstva za pravilno sortiranje reciklabilnog otpada u skladu sa važećim pravilima sistema reciklaže u Republici Srbiji.

Pozivamo sve učesnike i posetioce da nam se pridruže i aktivno uključe u očuvanje rečnog i prirodnog okruženja. Zajedničkim zalaganjem možemo doprineti čistijem Beogradu i pokazati da sport i odgovoran odnos prema životnoj sredini čine snažan savez.

Ova akcija predstavlja priliku da, kroz zajednički rad, ostavimo pozitivan trag u prostoru u kome jedrimo, treniramo i živimo.

EKO

AKCIJA

NAŠA ULOGA U ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE

1. ODGOVORNO TROŠI I SMANJI OTPAD

Biraj proizvode koji traju, mogu da se poprave ili recikliraju i izbegavaj jednokratnu plastiku. Ovim pristupom već u fazi potrošnje primenjujemo principe cirkularne ekonomije, sprečavamo nastanak otpada i podstičemo ponovnu upotrebu resursa.

2. SORTIRAJ I RECIKLIRAJ

Razdvajanjem otpada po vrstama (plastika, papir, metal, staklo...) omogućavamo da se materijali vrate u proizvodni ciklus, umesto da završe u prirodi. Reciklaža je ključni korak u zatvaranju kruga cirkularne ekonomije jer produžava životni vek materijala i štedi resurse.

3. UČESTVUJ U ZAJEDNIČKIM AKCIJAMA

Akcije čišćenja i eko inicijative nisu samo sanacija posledica, već deo aktivnog uključivanja građana u cirkularni sistem. Prikupljeni i sortirani materijali vraćaju se u upotrebu, a zajednička akcija podiže svest i jača lokalnu zajednicu.

PET OSNOVNIH VRSTA OTPADA ZA RECIKLAŽU U SRBIJI

STAKLO

Tegle, flaše i ambalaža od stakla
(bez čepova i ostataka sadržaja)

PLASTIKA / PET

Faše od vode i sokova, plastične boce i
ambalaža, kese, boce od deterdženata,
šampona i blažih sredstava

PAPIR I KARTON

Novine, časopisi, kartonske kutije,
papične kese, čiste kartonske ambalaže

TETRAPAK

Spada u višeslojnu ambalažu (kombinacija
kartona, plastike i aluminijuma)

METAL / ALU

Limenke od pića i hrane, metalni poklopci
i čepovi, konzerve, folije

SMERNICE ZA ODVAJANJE STAKLA

ŠTA SE ODLAŽE?

- Staklene flaše od pića (voda, sokovi, alkoholna pića), lekova ili kozmetike
- Staklene tegle i posude od prehrambenih proizvoda (ajvar, džem, ukiseljeno povrće)
- Prozirno i obojeno staklo namenjeno za ambalažu

KAKO PRIPREMITI OTPAD?

- Flaše i tegle isprazniti i isprati od ostataka hrane ili tečnosti (nije obavezno na terenu)
- Skinuti metalne poklopce, plastične čepove i nalepnice ako je moguće
(nije obavezno ako se teško skidaju – postrojenja za reciklažu uklanjaju etikete)
- Ne lomiti staklo – celo staklo se lakše reciklira
- Razdvojite po boji (prozirno, zeleno...) ako imate mogućnost, jer to pomaže u postrojenju

ŠTA NE ODVAJATI?

- Ogledala, prozorsko staklo, staklokeramiku, porcelan, šolje, šerpe, vatrostalno posuđe
- Sijalice, neonske cevi i medicinske ampule - zahtevaju posebne procedure
- Kombinovano staklo (sa metalnim ili plastičnim delom koji se ne skida lako)

ZAŠTO JE VAŽNO?

Staklo je 100% reciklabilno beskonačan broj puta bez gubitka kvaliteta. Odvajanje čistog stakla sprečava kontaminaciju drugih materijala i smanjuje količinu otpada na deponijama.

SMERNICE ZA ODVAJANJE PLASTIKE

ŠTA SE ODLAŽE?

- PET flaše (voda, sokovi) – stisnute, bez čepova ako je moguće
- Plastična ambalaža od prehrambenih i kozmetičkih proizvoda (šamponi, deterdženti, jogurti, čaše)
- Kese, poklopci, ambalažni omoti

KAKO PRIPREMITI OTPAD?

- Isprati ambalažu od ostataka hrane i tečnosti, ako je moguće (nije obavezno na terenu)
- Spljoštiti flaše radi uštede prostora i lakšeg transporta
- Skinuti čepove i nalepnice ako je jednostavno, ali nije obavezno na akcijama na otvorenom
- Preporuka je da se čepovi i poklopci od plastike odvrnu i ubace odvojeni od flaše, jer se prave od drugačijeg tipa plastike (najčešće HDPE) i lakše se obrađuje kada su odvojeni.

ŠTA NE ODVAJATI?

- Pelene, maramice i higijenski otpad – ovo ide u mešani otpad, ne reciklira se.
- Plastika zaprljana hranom – npr. kutija od masne pice, jako kontaminirane posude - bolje odložiti u mešani otpad.
- Opasna ambalaža od jakih hemikalija (pesticidi, sredstva za cevi, motorna ulja) - ne ide sa plastikom, već posebno i predaje se nadležnom komunalnom preduzeću.

ZAŠTO JE VAŽNO?

- Plastika se sporo razgrađuje (često preko 100 godina) i najveći je zagađivač reke i prirode
- Reciklažom plastike štedimo energiju i sirovine, a sprečavamo da otpad dospe u životnu sredinu
- Čisto i pravilno odvojeno reciklabilno plastično pakovanje pomaže cirkularnoj ekonomiji

SMERNICE ZA ODVAJANJE PAPIRA

ŠTA SE ODLAŽE?

- Novine, časopisi, sveske, kancelarijski papir
- Kartonske kutije i ambalaža (spljoštene)
- Papirne kese, čisti omoti i letci

KAKO PRIPREMITI OTPAD KOD KUĆE?

- Papir mora biti suv i čist - vlažan ili zaprljan papir gubi mogućnost reciklaže
- Kartone i veće kutije razložiti i spljoštiti radi lakšeg transporta
- Ukloniti trake, plastificirane delove i spajalice, ako je moguće / **nije obavezno na akciji na otvorenom**

ŠTA NE ODLAGATI?

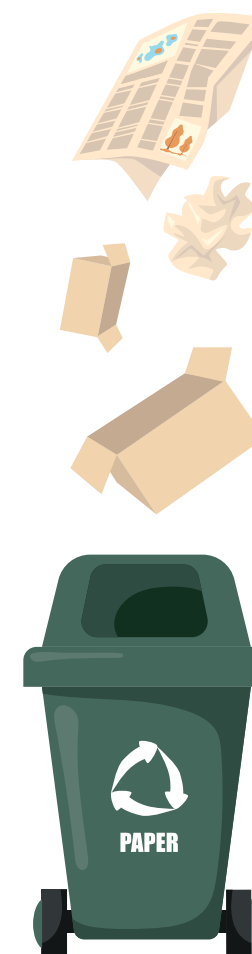
- Masni, mokar ili plastificiran papir
- Ubruse, salвете, pelene, tapete
- Kartone natopljene uljem, hranom ili hemikalijama

ZAŠTO JE VAŽNO?

- Reciklažom jedne tone papira se sačuva oko 17 stabala, smanjuje potrošnja vode i energije - smanjuje količina otpada na deponijama
- Čist papir i karton omogućavaju efikasnu reciklažu i ponovnu upotrebu materijala.

SAVET ZA AKCIJE NA OTVORENOM.

Ako papir pronađete blago zaprljan ili vlažan, sakupljajte ga u posebnu kesu za mešoviti papir, a čisti papir odvojite za reciklažu.

SMERNICE ZA ODVAJANJE METALA / ALU

ŠTA SE ODLAŽE?

- Aluminijumske limenke od pića
- Limenke i konzerve od hrane
- Metalni poklopci, čepovi i manji komadi ambalažnog metala

KAKO PRIPREMITI OTPAD?

- Limenke i konzerve isprazniti i kratko isprati ako je moguće
- Poželjno je spljoštiti limenke da zauzimaju manje mesta
- Nije potrebno skidati etikete sa konzervi

ŠTA NE ODLAGATI?

- Baterije, kablovi, električni uređaji
- Veliki komadi gvožđa, čelika i aluminijuma koji nisu ambalaža
- Delovi automobila, alata i slični predmeti

ZAŠTO JE VAŽNO?

- Proizvodnja aluminijuma iz rude je energetska vrlo zahtevna - reciklažom jedne limenke uštedi se do 95% energije u odnosu na proizvodnju nove.
- Metal se može reciklirati više puta bez gubitka kvaliteta.
- Čist i pravilno odvojen metal doprinosi cirkularnoj ekonomiji jer smanjuje trošenje prirodnih resursa.

SAVET ZA AKCIJE NA OTVORENOM.

- Na terenu, sakupljajte sve limenke i manje metalne delove ambalaže, čak i ako nisu oprani - naknadno se odvajaju i pripremaju za reciklažu.
- Veliki ili neambalažni metalni predmeti sakupljaju se odvojeno i predaju specijalizovanim službama.

SMERNICE ZA ODVAJANJE TETRAPAK AMBALAŽE

ŠTA SE ODLAŽE?

- Ambalaža za mleko, sokove i druge napitke
- Kutije od biljnog ulja, kremova i sličnih proizvoda
- Kombinovana kartonska ambalaža sa aluminijumskim i plastičnim slojevima, namenjena prehrambenim proizvodima

KAKO PRIPREMITI OTPAD?

- Isprazniti ambalažu od ostataka tečnosti ili hrane
- Spljoštiti kutije radi lakšeg transporta i uštede prostora
- Čepovi i etikete nisu obavezni za skidanje na akciji na otvorenom
- Ambalažu možete sakupljati čak i ako je blago zaprljana - naknadno će se sortirati i pripremiti za reciklažu

ŠTA NE ODLAGATI?

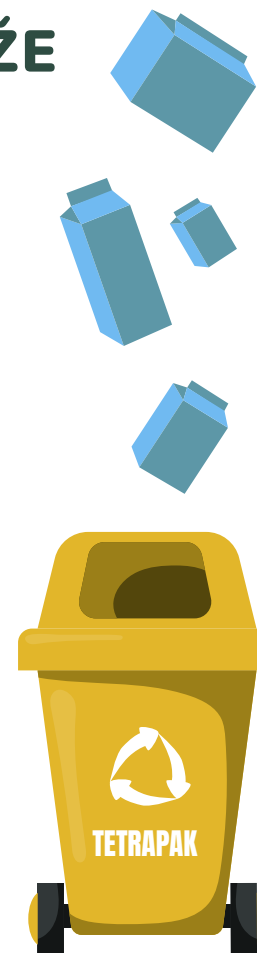
- Tetrapak sa jakim hemikalijama ili pesticidima
- Ambalaža koja je natopljena uljem, masnoćom ili drugim neprihvatljivim materijama

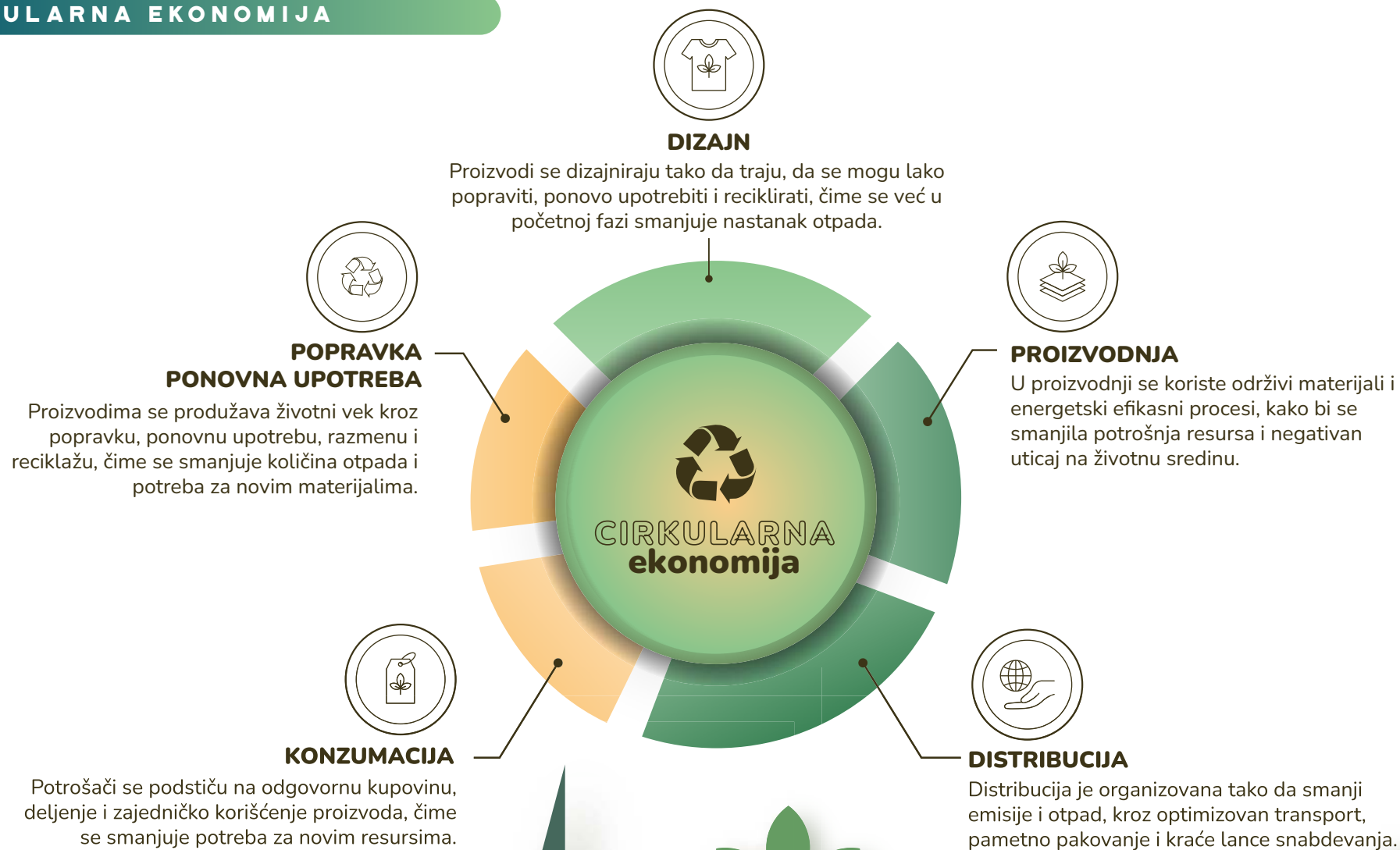
ZAŠTO JE VAŽNO?

- Reciklažom tetrapak ambalaže materijali se ponovo koriste (karton, aluminijum, plastika)
- Smanjuje se potreba za novim resursima i energijom, a otpad ne završi u prirodi

SAVET ZA AKCIJE NA OTVORENOM.

- Sakupljajte sve tetrapak kutije, čak i ako nisu oprane, u odvojenu kesu.
- U reciklažnom centru će se detaljno pripremiti, oprati i sortirati po slojevima.

ZATVARANJE KRUGA U PRAKSI

Cirkularna ekonomija je ekonomski model koji ima za cilj da resursi ostanu što duže u upotrebi, da se vrednost proizvoda i materijala maksimalno iskoristi, a količina otpada svede na minimum. Umesto linearnog pristupa „uzmi – napravi – baci“, **cirkularni sistem podrazumeva odgovorno dizajniranje, proizvodnju, potrošnju i vraćanje materijala u opticaj kroz popravku, ponovnu upotrebu i reciklažu.**

Akcije čišćenja i sakupljanja otpada za reciklažu predstavljaju važan korak u zatvaranju tog kruga. Otpad koji završava na obalama reka često su materijali koji imaju realnu vrednost - plastika, metal, staklo, papir i slično. Kada ih prikupimo i sortiramo po vrstama, **omogućavamo da se ti izgubljeni resursi vrate u cirkularni tok - umesto da postanu trajno zagađenje.** Time direktno smanjujemo količinu otpada u prirodi i potražnju za novim sirovinama.

Ove akcije takođe imaju snažan edukativni i društveni značaj. Učestvujući u njima, građani postaju svesniji sopstvene uloge u lancu potrošnje i reciklaže - jer **cirkularna ekonomija počinje od naših svakodnevnih izbora: kako kupujemo, koristimo i odlažemo proizvode.**

Čišćenje sredine u kojoj živimo nije samo sanacija posledica, već aktivan doprinos održivom sistemu.

HVALA VAM NA PAŽNJI!

WWW.BELGRADECRUISERCUP.COM
WWW.ADASAILINGCLUB.COM

EKO

AKCIJA